

Minnesord över bortgångna ledamöter 2020

av Björn von Sydow

SEDAN FÖRRA HÖGTIDSSAMMANKOMSTEN har sjutton ledamöter lämnat oss. Jag kommer nu kort att belysa deras gärningar.

Avdelningen för lantkrigsvetenskap

Generallöjtnant CARL BJÖREMAN föddes den 8 juni 1924 i Östra Ryd och avled den 10 september 2020. Hans föräldrar var lantbrukaren Victor Johansson och hans hustru Anna. Närmast sörjande är dottrarna Neta (Margareta), Tina (Christina) och Cecilia.

Carl Björemán inledde sin militära bana vid Livgrenadjärregementet i Linköping. Efter studier vid Försvarets läroverk blev han officer vid Upplands regemente 1949. I växlande befattningar tjänstgjorde han vid infanteriregementen och skolor. Därefter hade han successiva befattningar inom de operativa ledningsorganen i dåvarande krigsmakten. Det gällde i militärområden och i Förvarsstaben från år 1961.

År 1974 befordrades han till överste och var under 1974 befälhavare för Jämtlands försvarsområde innan han 1974–1976 var brigadchef för Jämtlandsbrigaden.

Han befordrades 1976 till överste av första graden och var 1976–1980 chef för

Operationsledning 1 och 2 vid Förvarsstaben. År 1980 befordrades han till generalmajor och var stabschef i Södra militärområdet 1980–1984, varefter han 1984 befordrades till generallöjtnant och var befälhavare för samma militärområde 1984–1988.

Carl Björemán har under lång tid varit en flitig och kritisk debattör i försvarsfrågor. Han var en förkämpe för territorialförsvar och allmän värnplikt och var kritisk mot en stor satsning på försvarsindustrin på bekostnad av armén. Han har utgivit åtta böcker, däribland *Försvarets förfall* och *Konsten att lägga ned försvaret utan att någon bryr sig*.

Carl Björemán invaldes 1969 som ledamot av Kungl Krigsvetenskapsakademien och var aktiv inom akademien och erhöll 2012 dess belöningsmedalj i guld, 15. storleken.

Generallöjtnant FOLKE REHNSTRÖM föddes den 3 november 1942 i Halmstad och avled den 1 september 2020. Föräldrar var produktchefen Erik Rehnström och hans maka Margit. Han sörjes närmast av hustrun Gunilla.

Folke Rehnström avlade officersexamen vid Krigsskolan 1967 och utnämndes samma år till officer vid Wendes artilleriregemente.

Han genomgick Försvarets akademis dåvarande skolor

och tjänstgjorde omväxlande vid artilleriförband och vid Programavdelningen i Planeringsledningen vid Försvarsstaben.

Han befordrades till överste 1989, varpå han var överdirektör och ställföreträdande generaldirektör vid Försvarets materielverk 1989–1994, varvid han befordrades till generalmajor 1991.

Därefter var han departementsråd i Försvarsdepartementet 1994–1995 varefter han befordrades till generallöjtnant 1996 och var departementsråd och chef för Huvudenheten för totalförsvarets militära del i Försvarsdepartementet 1996–1998.

Folke Rehnström arbetade på Försvarsdepartementet under en tid då ledning och styrning av och i den nya myndigheten Försvarsmakten utvecklades. Detta samtidigt med de successivt minskande anslagen till totalförsvaret. Folke Rehnström bidrog med sitt genuina intresse för Försvarsmaktens bästa i det arbetet. Han delade med vänlighet och eftertanke med sig av sina kunskaper om Försvarsmakten till medarbetarna på departementet som inte hade militär bakgrund.

Rehnström var chef för Krigsförbandsledningen i Högkvarteret 1998–2002.

Folke Rehnström invaldes 1986 som ledamot av Kungl Krigsvetenskapsakademien.

Översten av 1. graden **TORBJÖRN R:SON TILLMAN** föddes den 10 augusti 1935 och avled den 25 februari 2020. Han föddes i Västerås av föräldrarna, major Roland Tillman och hans maka Signild. Torbjörn Tillman sörjes av hustru Gudrun och efterlevande till avlidna dottern Catarina, barnbarnen Sofia och Johanna.

Torbjörn Tillman både började och avslutade sin militära karriär vid Livgre-

nadjärregementet i Linköping; fänrik 1957 och regementschef 1995.

Han var avdelningschef vid Infanteriets stridsskola 1973–1977. År 1981 befordrades han till överste och var chef för Infanteriets stridsskola, InfSS, samt brigadchef för Livgrenadjärbrigaden 1981–1987. I samband med denna krigsplacering erhöll han Skoglundspriset som bäste infanteribrigadchef, ett pris instiftat av framlidne ledamoten Claës Skoglund. År 1987 befordrades han till överste av första graden och var chef för Norra Smålands regemente 1987–1991. Slutligen var han sålunda chef för Livgrenadjärregementet 1991–1995.

Under sin mångåriga tjänst vid InfSS kunde han jämföra svenska värnpliktiga krigsförband med utländska i väst och öst. Han var anhängare av det kvalificerade värnpliktsförsvaret. Som försvarsområdesbefälhavare, först i Jönköpings län, senare i Östergötlands län, och även därefter, deltog han i pressdebatten om behovet av ett svenskt försvar.

Som ledamot av Kungl Krigsvetenskapsakademien från 1991 var han både historiskt och nutidsorienterat aktiv. Torbjörn Tillman var också författare av militärpedagogiska, taktiska och militärhistoriska böcker och senare även av en svit romaner med militära ramar; därtill andra böcker av både självbiografisk närhet och fiktiva förlopp.

Generalmajor **ROLF WIGUR** avled den 23 december 2019. Han var född den 24 januari 1927 i Östersund av föräldrarna fanjunkare John Wigur och hans hustru Tora. Han sörjes närmast av hustrun Britt och sonen Klas.

Rolf Wigur tjänstgjorde 1944–1958 vid Jämtlands fältjägarregemente och tog officersexamen 1951. Han studerade vid Krigs-

högskolan 1958–1961, tjänstgjorde vid Arméstaben och var chef för Studieavdelningen vid Arméstaben 1968–1970. Han var verksam vid SAAB AB i Linköping 1970–1971.

År 1973 befordrades han till överste, varpå han var chef för Sektion 4 vid Försvarsstaben 1973–1977 och chef för Kronobergs regemente 1977–1978. Rolf Wigur befordrades samma år till generalmajor och var departementsråd vid Försvarsdepartementet.

Han var också huvudsekreterare i 1978 års försvarskommitté. 1982 års försvarsbeslut medförde att Försvarsmakten stod inför ett besparingsmål på cirka 10 miljarder för perioden 1982–1992. Därvid skulle den totala personalstyrkan minskas med 5 800 personer från de då cirka 45 000 anställda. Regeringen och riksdagens mål med besparingen var att ge försvaret en mer balanserad utveckling genom ökad materialanskaffning. Det kom bl a att bli JAS 39 Gripen, ett kombinerat jakt-, attack- och spaningsplan.

Åren 1982–1987 var Rolf Wigur befälhavare för Nedre Norrlands militärområde.

Wigur var ledamot av styrelsen för Försvarets forskningsanstalt och av styrelsen för Swedair AB samt ordförande i styrelsen för Försvarets förvaltningsskola.

Rolf Wigur invaldes 1974 som ledamot av Kungl Krigsvetenskapsakademien.

Avdelningen för sjökrigsvetenskap

Kommandören av 1. graden BERTIL DAGGFELDT föddes den 15 augusti 1933 i Lövestad och avled den 4 januari 2020. Hans föräldrar var distriktsveterinär Daniel Daggfeldt och hans maka Marianne. Han sörjes av maken Ulla och sönerna Martin, Karl och Daniel med familjer.

Bertil Daggfeldt avlade sjöofficersexamen vid Sjökrigsskolan 1955. Sedan följde utbildning och tjänstgöring inom ubåtsvapnet. Från 1960 tjänstgjorde han vid Underrättelseavdelningen på Marinstaben. Han studerade vid École Supérieur de Guerre Navale i Paris 1967–1968, samt genomgick Cours Supérieure Interarmées 1968–1969. Han var lärare i strategi vid Militärhögskolan 1970–1974. År 1978 befordrades han till kommandör, varpå han var chef för 1 ubåtsflottiljen 1978–1981. Han var souschef vid staben för Nedre Norrlands militärområde 1981–1983, befordrades till kommandör av första graden 1982, och var stabschef i samma militärområde 1983–1989. Daggfeldt var därefter chef för Västkustens marinkommando 1989–1991.

Daggfeldt var adjutant åt Carl XVI Gustaf, både före och efter dennes tronbestigning. Därefter var han konungens överadjutant 1978–1992, kammarherre och vice ceremonimästare och ceremonimästare 1999–2002. Åren 1992–1995 var han generalsekreterare för Allmänna försvarsföreningen.

Bertil Daggfeldt invaldes 1974 som ledamot av Kungl Örlogsmannasällskapet. I sitt inträdesanförande föreslog han en expedition med en svensk isbrytare till Arktis 100 år efter Vegaexpeditionen. Ett av förslagen till forskningsprojekt var ”Klimatologiska förändringar genom människans påverkan på miljön”. År 1980 genomfördes den internationella forskningsexpeditionen Ymer 80 med isbrytaren *Ymer*. Bertil Daggfeldt forskade också kring marin arkeologi, vikingar och runstenar och där utmanade han fackarkeologerna med sina tolkningar. Han invaldes 1980 som ledamot av Kungl Krigsvetenskapsakademien.

Konteramiral TORSTEN LINDH föddes den 10 augusti 1941 i Göteborg och avled den 7

augusti 2020. Hans föräldrar var direktör Arne Lindh och hans hustru Margareta. Närmast sörjande är hustrun Ninna (Kristina) och barnen Magnus och Annika.

Torsten Lind växte upp i Göteborg och tog studenten 1961. Efter utbildning vid Sjökrigsskolan utnämndes han till fänrik vid Flottan 1965 och tjänstgjorde därefter under flera år på jagare, torpedbåtar och robotbåtar. Under åren 1988–89 var han chef för 4. ytattackflottiljen.

Efter genomgången utbildning vid Försvarets högskolan blev det huvudsakligen tjänst i staber. Där arbetade Lindh främst med strategiska långsiktiga frågor och principiella ekonomiska utmaningar.

Under hans tid som Chef för Planeringsstaben i Högkvarteret 1994–1998 utsattes Försvarmakten för flera ekonomiska reformer i det statliga anslagssystemet. Lindh kunde med stöd av Försvarets forskningsanstalt påvisa att orsakerna till uppkomsten av Försvarmaktens s k svarta hål huvudsakligen var en konsekvens av förändringar i anslagssystemet. Regering och riksdag vidtog dock ej någon ändring. Dessa medförde bl a att försvarsekonomin fick minskade resurser. Problemen gick ut över krigsorganisationens storlek och kvalitet.

1988 till 1991 var Lindh som konteramiral Generalinspektör för Marinen. Det var en ny befattning som innebar att tjänsterna som försvarsgrenschefer för Armén, Marinen och Flygvapnet avvecklades. Det var en stor förändring som medförde nya och oprövade lednings- och ansvarsförhållanden.

Torsten Lindh var ledamot av Kungl Örlogsmannasällskapet och från 1991 av Kungl Krigsvetenskapsakademien.

Under åren 1997–2003 var Lindh ordförande för Sjöofficerssällskapet i Stockholm. Han deltog också aktivt i föreningen Vasamuseets

Vänner och stiftelsen Vasa Redeviva. En kortare tid tjänstgjorde han som uppskattad matematiklärare vid Saltsjöbadens skola. Bland hans fritidsintressen fanns segling i våra skärgårdar och snickeri av skilda slag.

Kommendörkapten KENNETH LINDMARK föddes den 11 april 1949 i Skellefteå och gick bort den 18 december 2019. Närmast sörjande är hustrun Inger och döttrarna Madeleine och Ellionor med familjer.

Kenneth Lindmarks föräldrar var direktör Herman Lindmark och hans hustru Märta.

Han avlade sjöofficersexamen vid Sjökrigsskolan 1972. Efter att ha gått Stabskursen på Marinlinjen vid Militärhögskolan tjänstgjorde han vid staben för Kustflottan. År 1988 befordrades han till kommendörkapten, varefter han var fartygschef på korvetten *Stockholm* 1988–1990 och chef för 10 kustkorvettdivisionen ingående i Första ytattackflottiljen 1989–1990.

Under andra hälften av 1990-talet var han placerad vid Tredje ytattackflottiljen, med tidsbegränsad placering vid Marinens taktiska centrum i Högkvarteret. Åren 2009–2016 var Lindmark stabsofficer vid Marinens taktiska stab i Högkvarteret, varefter han 2016 pensionerades från Försvarmakten.

Kenneth Lindmark var mycket intresserad av taktik och spelade en viktig roll i arbetet med en ny IKFN-Instruktion¹ för Försvarmakten, således i situationer när Sverige inte är i krig.

Mest känd i Marinen och utanför denna blev nog Kenneth Lindmark genom en insats på Kastellholmen i Stockholms ström. Den 29 mars 1990 beslöts det att örlogsflaggan inte längre skulle hissas på Kastellet på

Kastellholmen. Dåvarande fartygschefen på HMS *Stockholm*, kommandörkaptenen Kenneth Lindmark, ansåg detta beslut vara felaktigt och hissade helt sonika HMS *Stockholms* örlogsflagga på Kastellet den 2 april under avgivande av salut i form av svensk lösen. Detta ingripande ledde troligen till att ÖB fattade beslut om att flaggningen skulle fortsätta, vilket den gör till denna dag.

Kenneth Lindmark var ledamot av Kungl Örlogsmannasällskapet och invaldes 1996 som ledamot av Kungl Krigsvetenskapsakademien.

Avdelningen för luftkrigsvetenskap

Översten av 1. graden SVEN SJÖLANDER föddes den 26 augusti 1934 i Göteborg och avled den 28 februari 2020. Föräldrar var bankkamrer Åke Sjölander och hans hustru Greta. Han sörjes av hustru Kjerstin och sonen Magnus.

Sven Sjölander avlade officersexamen 1956 och tjänstgjorde som luftvärns-officer. Omväxlande med tjänstgöringar vid flera luftvärnsregementen och Arméstaben, var han 1972–1975 detaljchef vid Förvarsstaben och senare chef för Luftvärnsavdelningen vid Arméstaben. Han var chef för Sundsvalls luftvärnsregemente 1979–1982 för att slutligen som överste av första graden vara luftvärnsinspektör och chef för Arméns luftvärnscentrum 1982–1992.

Tiden i Sundsvall förknippades med att regementet skulle läggas ned.

Sven Sjölander lämnade sin sista tjänst i förtid efter meningsskiljaktigheter med försvarsledningen, men han hade därefter både intresse och inflytande i luftvärnet.

Sven Sjölander invaldes 1980 i Kungl Krigsvetenskapsakademien.

Avdelningen för militärteknisk vetenskap

Teknische direktören INGEMAR CARLSSON föddes den 29 december 1933 i Övertorneå och avled den 21 april 2020.

Han sörjes närmast av barnen Katja och Thomas.

Ingemar Carlssons föräldrar var verkmästaren Sven Carlsson och hans hustru Valborg. Han tog civilingenjörsexamen vid Chalmers och senare ekonomexamen vid Stockholms universitet. Ingemar Carlsson gjorde karriär i dåvarande Flygförvaltningen, åren 1968–1980 som byråchef.

Inom Försvarets materielverk var han först chef för Stridsledningsavdelningen. Därefter, 1982–1999, var han Teknisk direktör vid Generaldirektörens stab. Här hade han uppgiften att vara strategiskt ansvarig för teknologiutvecklingen inom elektronik, datorutveckling och ledningen av Försvarmaktens utveckling av IT-system, bl a programvaruspråket Ada.

Ingemar Carlsson spelade en stor roll för den tekniska utvecklingen och anskaffningen av stridsflygplanen J 35 Draken, J 37 Viggen och för kunskapsuppbyggnaden inför utvecklingen av JAS 39 Gripen.

Han hade nära kontakt med försvarsmyndigheterna i USA och hade bl a uppgiften att vara FMV:s representant i försvarsmaterielsamarbetet med Frankrike. Efter sin pensionering var han aktiv inom den ideella föreningen SME-D för att tillvarata intressena hos svenska små, -mindre-, och medelstora företag inom datorområdet.

Ingemar Carlson invaldes i Kungl Krigsvetenskapsakademien 1983. 1986 tilldelades han Thulinmedaljen i silver.

Generalmajor HELGE GARD föddes den 22 september 1929 i Nedertorneå och avled den 8 februari 2020. Föräldrar var småbrukaren Erik Gard och hans hustru Hulda. Han sörjes närmast av hustru Thyra och barnen Ingemar, Greta och Gunilla med familjer.

Helge Gard började sin militära bana som 16-åring vid Bodens artilleriregemente. Han genomgick Försvarets läroverk och blev officer 1953. Karriären blev blandad mellan trupptjänstgöring inom artilleriet och tekniska uppgifter inom Fälttygkåren, och senare Försvarets materielverk.

År 1969 blev han major och var 1969–1975 detaljchef vid Planeringsavdelningen i Huvudavdelningen för armémateriel vid Försvarets materielverk. Han genomgick 1970 Senior Management Course i Storbritannien. År 1976 befordrades han till överste i Generalstabskåren och var därefter planeringsdirektör vid FMV 1976–1980 och chef för Gotlands artilleriregemente 1980–1982.

Gard utnämndes 1990 till generalmajor och var chef för Huvudavdelningen för armémateriel vid FMV 1982–1990.

Gard tjänstgjorde även i svenska Cypernbataljonerna och var expert i Utredningen rörande materielanskaffning till Försvarsmakten och i Militära flygmaterielkommittén. Han var efter sin pensionsavgång verksam som skribent i försvarspolitiska frågor.

Helge Gard invaldes i Kungl Krigsvetenskapsakademien 1984 och var dess Ständige sekreterare 1991–1996. Här kunde Helge Gard förena sitt intresse för försvarets långsiktiga utveckling med den känsla för tradition som han visat som huvudansvarig för historieverket Arméförvaltningens historia. Han uppmärksammade särskilt tidens brist på större tekniska utvecklingsprojekt samt

gjorde en viktig insats inför akademiens högtidliga 200-årsjubileum 1996.

Verkställande direktör JOHAN LEHANDER föddes 1957 i Solna och avled den 30 juli 2020. Föräldrar var generallöjtnant Bengt Lehander och hans hustru Isabella. Närmast sörjande är hustrun Karin och barnen Sofia, Jacob och Malin.

Johan Lehander kom likasom sin far att verka professionellt i Flygvapnet. Johan Lehander utbildade sig till civilingenjör i flygteknik vid Kungl Tekniska Högskolan med examen 1983. Likaså

blev han reservofficer i Flygvapnet. Han bidrog under många år med det som nu är kärnan i det svenska flygvapnet, JAS 39 Gripen.

Johan Lehander blev anställd 1983 som systemingenjör vid Saab-Scania AB. Han var senare Verkställande direktör för Gripen International AB 2005–10. Därefter var han Verkställande direktör för LeaTech AB 2010 till sitt frånfalle.

Johan Lehander kom vid sidan av tjänsten att utveckla ett intresse för släktforskning, ”från värmländska gårdar till Bohusläns prästboställen” som barnen skriver.

Johan Lehander invaldes i Kungl Krigsvetenskapsakademien 2006.

Översten av 1. graden STURE ÄRLEBÄCK föddes den 31 mars 1938 i Eskilstuna och avled den 1 augusti 2020. Föräldrar var byggmästaren Birger Ärlebäck och hans hustru Gunborg. Han sörjs av hustrun Elisabeth och barnen Helena, Anna-Maria och Eva.

Sture Ärlebäck avlade officersexamen vid Krigsskolan 1963 och utnämndes samma år till fänrik vid Södermanlands regemente. Han befordrades 1971 till kapten i Tekniska stabsoffiserskåren. Han var sektionschef på Försvarets materielverk 1973–1982. År 1974 blev han major i Generalstabskåren och 1979 överstelöjtnant. Åren 1982–1983 var han bataljonschef vid Södermanlands regemente.

Sture Ärlebäck var överingenjör och chef för Stridsfordonsbyrån vid FMV 1983–1990 samt Teknisk direktör och chef för Fordons- och intendenturavdelningen 1990–1998. I dessa befattningar ledde Sture Ärlebäck bl a utvecklingen av Stridsfordon 90 avseende dess förmåga till bekämpning av stridsfordon, andra markmål samt helikoptrar. Den utvecklades i många varianter och blev också en viktig export- och samverkansprodukt för svensk försvarsindustri.

År 1984 befordrades han till överste och 1990 till överste av första graden i Generalstabskåren.

Sture Ärlebäck invaldes 1985 som ledamot av Kungl Krigsvetenskapsakademien. Där var han ordförande i avdelning IV 1991–1997.

Avdelningen för annan vetenskap av betydelse för rikets säkerhet och försvar

Byråchefen KURT JOHANSSON föddes den 23 november 1926 i Falköping och avled den 9 augusti 2020. Han var son till stationsinspektör Assar Johansson och hans hustru Nanny. Han sörjes närmast av hustru Maj och dottern Lill.

Kurt Johansson tog handlexamen vid Katrineholms enskilda läroverk 1945 och senare reservofficersexamen i Intendentur-

kåren. Han anställdes 1950 som civilförsvarsassistent i Skövde.

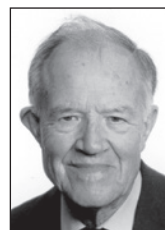
Åren 1966–1967 var han biträdande civilförsvarsdirektör vid länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, 1967–1968 civilförsvarsdirektör vid Överståthållarämbetet i Stockholm och 1968–1981 civilförsvarsdirektör vid länsstyrelsen i Jönköpings län, från 1974 försvarsdirektör.

Han var 1982–1984 sekreterare i den s k CESAM-kommittén, en utredning av Samordning av den centrala ledningen av räddningstjänsten i fred och civilförsvarsverksamheten. Därefter var han utbildningschef vid Civilförsvarsstyrelsen 1985–1986 och byråchef vid Statens räddningsverk 1987–1991.

Kurt Johansson hade ett levande försvarsintresse från unga år och var aktiv i de frivilliga försvarsorganisationerna. Detta liksom att vara åskådare på Finnkamperna i friidrott och ett stort järnvägsintresse var bland hans fritidsintressen.

Kurt Johansson invaldes 1982 som ledamot av Kungl Krigsvetenskapsakademien.

Professor INGE JONSSON föddes den 7 november 1928 i Stockholm och avled den 31 januari 2020. Han sörjes närmast av hustrun Kerstin Fredga och barnen från ett tidigare äktenskap, Mikaela, Magdalena, Gabriel och Matilda.

Inge Jonsson var född i Stockholm av föräldrarna åkeriägaren Einar Jonsson och hans maka Elsa. Inge Jonsson kom att både studera och verka vid Stockholms Universitet. År 1961 disputerade han för en filosofie doktorgrad i litteraturhistoria och poetik vid dåvarande Stockholms Högskola, sedermera universitet, på en avhandling om Emanuel Swedenborg.

Åren 1973–1994 var han professor i litteraturvetenskap vid Stockholms universitet och under åren 1978–1984 var han också dekanus för Historisk-filosofiska sektionen, prorektor 1984–1988 och rektor 1988–1994.

Inge Jonsson invaldes som ledamot av Kungl Vitterhets Historie- och Antikvitets Akademien 1976 och han var akademiens preses 1994–2003. Han invaldes 1976 som ledamot av Samfundet De Nio och var ordförande i samfundet från 1988. Han invaldes som ledamot av Kungl Vetenskapsakademien 1980, som ledamot av Académie européenne des sciences, des arts et des lettres 1988, som ledamot av Academia Europaea 1989, som ledamot av Det Norske Videnskaps-Akademi 1995 och som ledamot av Kungl Krigsvetenskapsakademien 2004.

Anledningen till invalet i Krigsvetenskapsakademien står att finna i att Inge Jonsson i samband med sin värnpliktsutbildning vid Svea Livgarde kom att välja att gå vidare till reservofficer. Han var krigsplacerad bl a i underrättelsetjänst. Livet igenom hade han ett intresse för försvaret. Han togs i anspråk som ordförande i Militärhögskolans styrelse 1994–1996 och Förvarshögskolans styrelse 1997–2003.

Inge Jonsson var erkänt erfaren och skicklig i rollen som ordförande och hans humanistisk-samhällsvetenskapliga orientering var en tillgång också i dessa ordförandeskap. Inge Jonsson deltog också ofta i Kungl Krigsvetenskapsakademiens verksamhet.

Huvudavdelningschefen vid FOA, docent CHARLES STRÖMBLAD, föddes den 6 februari 1930 i Helsingborg och avled den 18 april 2020.

Närmast sörjande är hustru Hille och barnen i ett tidigare äktenskap Christian och Fredrik.

Charles Strömblad var son till disponent Charles Strömblad och hans hustru Ebba. Strömblad blev medicine licentiat och där efter 1956 medicine doktor och docent i flygmedicin vid Lunds universitet.

Åren 1957–1962 var han flygläkare av 2. klass vid Flygvapnet, 1962–1969 chefsläkare vid Flygmedicinska institutionen på Försökscentralen i Malmslätt och 1969–1974 försvarsöverläkare vid Specialmedicinska sektionen vid Försvarets sjukvårdsstyrelse.

Han var huvudavdelningschef vid Försvarets forskningsanstalt 1974–1986, närmare bestämt vid enheten FOA 5 Människan i försvaret.

Charles Strömblad var ledamot i International Academy of Aviation and Space Medicine och New York Academy of Sciences.

Han invaldes 1977 som ledamot av Kungl Krigsvetenskapsakademien.

Professor BO RYBECK föddes den 21 januari 1935 i Stockholm, och avled den 16 december 2019. Hans föräldrar var revisor Ebbe Rybeck och hans hustru Anna-Lisa Han var verksam som läkare och forskare inom svenska försvaret och som generaldirektör vid Försvarets forskningsanstalt (FOA). Han sörjes närmaste av hustru Karin och döttrarna Johanna, Susanna och Anna-Karin med familjer.

Han tog medicine licentiat-examen vid Karolinska institutet 1960 och medicine doktorexamen 1974 vid Göteborgs universitet med avhandlingen *Missile wounding and hemodynamic effects of energy absorption*. Han blev docent i försvars- och katastrof-

medicin vid Göteborgs universitet 1975. Rybeck forskade inom kärnkirurgi, ortopedisk kirurgi, katastrofmedicin och sårballistik. Han blev professor 1993.

Bo Rybeck var verksam inom Marinen inklusive Marinstaben och i Arméstaben och var tillförordnad generalläkare 1979–1980 och ordinarie generalläkare och chef för Försvarets medicinalkår med generalmajors tjänsteklass 1981–1985. Åren 1985–1994 var han generaldirektör för Försvarets forskningsanstalt.

Rybeck var ledamot av Kungliga Örlogsmannasällskapet och invaldes 1980 som ledamot av Kungl Krigsvetenskapsakademien. Han invaldes 1984 som ledamot av The American Association for the Surgery of Trauma och utsågs 1997 till hedersdoktor av Ryska militärmedicinska akademien.

Bo Rybecks stora insatser inom Försvarsmakten låg både i utvecklingen av själva krigskirurgin för förbanden och i utvecklingen av nya rörliga moderna fältsjukhus med stor operationskapacitet i upplåsbara tältkombinationer. Vi har alla kunnat se detta i samband med Coronapandemin när de få fältsjukhus som finns kvar förbereddes för intensivvård.

Som chef för FOA (idag FOI) utvecklade han organisationen för att skapa bättre balans mellan kunskapsuppbyggnad och kundkretsen inom försvarsfamiljen. Det är vad som präglar dagens FOI.

I sina befattningar var han också mycket väl sedd i det internationella samarbetet både under kalla kriget och därefter. Det gällde bl a uppdrag för Röda Korset, vid diplomatkonferensen om krigets lagar i Genève 1973–1976, och som ordförande i Förenta Nationernas expertmöte i Genève om nedrustningsförhandlingar rörande biologiska stridsmedel 1987.

Avdelningen för säkerhetspolitisk vetenskap

Sir MICHAEL ELIOT HOWARD var född den 29 januari 1922 och avled den 30 november 2019. Han tjänstgjorde under Andra världskriget som underlöjtnant i Coldstream Guards under striderna i Italien och dekorerades. 1986 adlades han. Professor Michael Howard var en av världens främsta historiker. Han kallades som ledamot av Kungl Krigsvetenskapsakademien år 1988.

Sir Michael's huvudinriktning var krig och konflikter. *The Causes of War* som utgavs 1983 är en klassiker. Howard var en av grundarna till IISS (The International Institute for Strategic Studies). Under 1980-talet innehade han den kanske mest prestigefyllda professuren i Storbritannien, Regius i Modern historia i Oxford. Ett dussin av hans föreläsningar från denna tid gavs ut 1991 med titeln *The Lessons of History*.

Howard var i grunden en skeptiker och realist. Han varnade för generaliseringar och tron på historiska upprepningar. De konkreta omständigheterna skiljer sig alltid åt. Neutralitetspolitik kunde fungera för en del länder i vissa skeden, men inte för andra.

Kaprustning kunde resultera i krig, men inte alltid o s v.

I en diskussion om civilisationernas uppgång och fall, konkluderar Howard att det inte finns något säkert lyckligt slut. Tillvaron består av ständiga utmaningar som måste mötas, om vi ska nå framsteg. Howard är i hög grad fokuserad på de säkerhetspolitiska aspekterna och individens betydelse. Där framstår han i bjärt kontrast till sin samtida Paul Kennedy som i *The Rise and the Fall*

of the Great Powers betonar ekonomins helt centrala roll för imperiers utveckling och avveckling.

Ett ledmotiv i Howards arbeten är att krig i många fall kan vara oundvikligt och att alternativet kunde vara värre. Nya nationer har ofta förlöst i strid. Samtidigt närs en förhoppning att man i mer utvecklade samhällen på längre sikt ska kunna avstå från väpnade konflikter. Howards fokus var nationalstaten. FN och andra multilaterala fora spelar en begränsad roll i hans forskning.

Det finns all anledning att läsa om och lära av Michael Howard. Bland hans senare verk kan nämnas *War in European History* och *The Continental Commitment*. I den förstnämnda spelar Sveriges 1600-tal en viss roll. Det sistnämnda har fått förnyad aktualitet genom Brexit.

Slutligen ett citat ur Howards *The Franco-Prussian War* som sammanfattar hans till synes enkla, men uppenbarligen inte för alla självklara, credo.

The military system of a nation is not an independent section of the social system but an aspect of it in its totality.

Sjutton goda kamrater och framstående ledamöter har lämnat vår krets. Vi saknar dem och tänker på deras anhöriga. Genom sina gärningar har de i hög grad levt upp till Kungl Krigsvetenskapsakademiens motto: Fäderneslandets försvar – Mod och kunskaper!

Författaren är förutvarande talman och tidigare försvarsminister. Han är akademiens andre styresman.

Not

1. Förordning om Försvarsmaktens ingripanden vid kränkningar av Sveriges territorium under fred och neutralitet.